

Makedonski Medijski Rat

Author: [IWPR Balkans](#)

Albanski i makedonski novinari prosipaju svoj otrov u novinskim stupcima prije ili nakon koktela u gradovima koji su ostali postedjeni oruzanog sukoba.

Gledano iz perpektive nekoga ko je rat u Sarajevu iskusio - naprosto je tuzno vidjeti kako nase krvavo ratno iskustvo ama bas nista ne znaci novim kandidatima za rat, ovoga puta u Makedoniji.

Naprosto ne mogu da povjerujem vlastitim ocima i usima: nikakva puska, nikakve zrtve koje se tamo jos uvijek biljeze imenima, a ne brojkama, nikakve ratnohuskacke politicke deklaracije i odluke, ne guraju tamosnji narod u mrznju neophodnu za svaki rat koliko to cine makedonski mediji sa "obje" strane. I to se radi sa nevidjeno mnogo strasti, a ponekad bi se reklo i sadistickog zadovoljstva.

Makedonsko novinarstvo - cast rijetkim izuzecima - izgubilo je razum i svijest o vlastitoj odgovornosti u drami koja ce, ako se ovako nastavi, vrlo brzo doci do svoje krvave zavrsnice. Ono sto frapira u Makedoniji jeste ocigledna disproporcija izmedju mrznje koja pritiska medije i realnosti na ulici.

Dok je Bosna razarana i dok je ginulo na hiljade ljudi, ratnoj propagandi su se ipak suprotstavljali trezveni glasovi razuma na obe strane. Cak i kada je ozloglaseni TV urednik na Palama, Risto Djogo, tvrdio da Muslimani navodno hrane zivotinje u sarajevskom zooloskom vrtu srpskom djecom, ipak sam mogao da ucestvujem na simpozijumima i tamo susrecem razumne srpske kolege koji nisu podlegle hysteriji.

Slicno tome, hrabri hrvatski novinari odbijali su da slede Smiljka Sagolja iz TV Herceg Bosne, koji je pozivao Hrvate da napadaju bosnjacke izbjeglice u Hrvatskoj.

Mada ne tvrdim da je Skoplje Diznilend svakako ne osjecam tu vrstu mrznje. Nema tenzije koja je progutala Sarajevo neposredno prije samog izbijanja rata. Uprkos pucanju i sporadicnim zrtvama, Makedonija jos uvijek nije ni priblizno u ratu kakvi su bili zapadno od nje. Ipak, kada otvorite novine suocavate se cistom zuci u novinskim stupcima. Pogotovo je ironicno sto se to desava u gradu prepunom medjunarodnim snagama i stranim nevladinim organizacijama koje su potrosile puno novca za obuku "nezavisnih" novinara u pokusaju da se suprotstave ratnohuskackoj propagandi.

Za razliku od lokalnih izvestaca u Bosni i Hrvatskoj, koji su bili izolovani, te su postali ranjivi u odnosu na mrznju i patnje u svojim sredinama, novinari u Skopju ili Tetovu upravo to rade prije ili nakon koktela sa strancima u gradovima koji su ostali postedjeni oruzanog sukoba, po luksuznim kafanama i barovima.

Mrznja je u medijima u Makedoniji postala profesionalna stvar. Ugledni urednik skopskog dnevnog lista, Aleksandar Damovski, recimo, kao uvodnicar na konferenciji "Mediji i konflikt u Makedoniji", 14. septembra, otvoreno kaze kako "u ovoj prici nema i ne treba da bude izbalansiranog izvjestavanja", te da "nema tu sta da se prica o drugoj strani" kao i da "ja nemam sta da pitam ubice zasto ubijaju..."

Urednik lista na albanskom jeziku "Fakti", Lirim Dulovi, insistirao je na tome da iskljucivo makedonski novinari snose krivicu za ono sto se desava odbijajuci da prihvati odgovornost albanskih novinara. Etnicki makedonski novinar, Klime Babunski, izazvao je zestoke reakcije kada je izjavio da su "istinju u Makedoniji ubili novinari i sa jedne i sa druge strane". Ovo istupanje je propraceno dramaticno netolerantnom reakcijom konferencijskog auditorija sastavljenog iskljucivo od tamosnjih novinara. U sigurnosti anonimnog dobacivanja iz pozadine govornicima su dijeljeni epiteti od kojih se covjeku sa strane dizala kosa na glavi.

Takvih se "kolega" dobro sjećam i iz "nasih" ratova, ali se sjećam i velikog broja onih drugih koji su, makar i pod granatama osjećali izvjesnu profesionalnu griznju savjesti kada nisu mogli saznati makar dio price "sa druge strane". U najmanju ruku, i za price sa "ove strane" najcesce je navodjen izvor. Da se zna. Ovdje "samo izvor mi i to je jedina istina".

Poprilicno uzbudjen i istinski iznenadjen onim sto sam cuo, vidio i procitao minulih dana u makedonskim medijima, osjetio sam potrebu da dio svog sjećanja na vrijeme medijske golgote u "nasim ratovima" prenesem novinarima okupljenim na pomenutoj konferenciji u Skopju.

Prisjetio sam se jedne davne vecere sa dvojicom palestinskih i izraelskih politicara. Potpuno usaglaseni u svojoj prici zasnovanoj na visedecenijskom iskustvu, skrenuli su mi paznju na "tri neophodne faze koje se moraju proci na putu prema miru..."

Prva je faza, govorili su, vrijeme. Ono se ne moze preskociti niti zaobici. Protokom vremena stvari se mijenjaju i dolaze na svoje. Potom dolazi faza "organizovanih gluposti" u kojoj se razni, nekad krajnje glupi i smijesni prijedlozi za okoncanje rata iznose na sto. Predlazu se premijestanja gradova, kopanja ogromnih tunela i pravljenje mostova ili zidova kako bi se ljudi, gradovi i nacije odvajali i izolovali. U ovakvim glupostima, cesto, ucestvuju i inace pametni ljudi.

Konacno, dolazi faza koja znaci da postoji istinska sansa za novi zivot. To je vrijeme u kojem se pocinje shvatati da pored krivice na "drugoj strani" postoji, valjda, i dio krivice na "nasoj strani" a da su dripci iz nasih redova nas najveći problem, da ih se mi moramo osloboditi i da im mi moramo suditi. "Mi smo to poceli da shvatamo kada je ubijen Jichak Rabin", kazao je pomenuti Izraelac. "Njega nije ubio Palestinac, vec ga je ubio Izraelac..." Prica u Bosni polako i mukotrpno se priblizila ovoj fazi. Tome su na presudan nacin doprinijeli neki mediji. Bosanski nedeljnik "Dani" je na dramatican nacin svojevremeno otvorio dosije "Caco", pricu o "nasem heroju" koji je ubijao u Sarajevu "njihove civile", dakle Srbe.

Na slican nacin ponijele su se i "Nezavisne novine" iz Banja Luke na celu sa Zeljkom Kopanjem koji je otvorio dosije srpskih zlocina nad Bosnjacima. Cijena za taj cin bila je doista krvava: Kopanja je u eksploziji bombe postavljene pod njegov automobil ostao bez obje noge.

Svoju profesionalnu i ljudsku bitku nastavio je nesmanjenom zestinom. Neka nova Bosna dobila je sansu.

Auditorij u Skoplju pazljivo je i u tisini saslušao ovu pricu. Bilo je na kraju i aplauza. Onda su nastavili i završili po starom. Steta, Makedonija je bas lijepa zemlja, ali koliko jos dugo?

Zlatko Dizdarevic je kolumnista sarajevskog nedeljnika "Dani".

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonski-medijski-rat>